

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ОП № 44
з охорони праці
при роботі на драбинах та стрем'янках**

**м. Ірпінь
2026**

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказ директора Коледжу
від 25.02.2026 р. № 23

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ОП № 44
з охорони праці
при роботі на драбинах та стрем'янках**

1. Загальні положення

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників Відокремленого структурного підрозділу «Ірпінський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України» (далі - Коледж), які у своїй роботі використовують металеві та алюмінієві драбини та стрем'янки (далі - драбини/стрем'янки).

1.2. До самостійної роботи допускаються особи віком не молодше 18 років, придатні за станом здоров'я до виконання робіт за відповідною професією, які пройшли професійний добір, спеціальне навчання та перевірку знань з охорони праці, умінь і навичок безпечного виконання робіт, одержали відповідне посвідчення, мають необхідну кваліфікацію та практичні навички робіт на висоті в Коледжу, які пройшли навчання та перевірку знань з питань охорони праці, вступний та первинний інструктажі з питань охорони праці та цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, навчання безпечним методам ведення таких робіт.

1.3. В процесі роботи працівник, який у своїй роботі використовує драбини/стрем'янки проходить:

- повторний інструктаж з питань охорони праці - 1 раз в 6 місяців;
- повторний інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях - 1 раз в рік;
- навчання та перевірку знань з питань охорони праці - 1 раз на три роки;
- навчання та перевірку знань з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях - 1 раз на три роки.

1.4. При залученні працівників до виконання робіт, пов'язаних з підняттям на висоту 1,3 м і вище, вони повинні попередньо пройти медичний огляд, спеціальне навчання з питань охорони праці.

1.5. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

- виконувати тільки ту роботу, яка передбачена робочими інструкціями або доручена йому керівником;

- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку Коледжу;
- користуватися тільки справними драбинами/стрем'янками;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території Коледжу;

- знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;

- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, знати надання першої домедичної допомоги;

- користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.8. Основними шкідливими та небезпечними виробничими факторами, які за певних обставин можуть призвести до травматизму чи професійних захворювань працівника Коледжу при роботі на драбинах/стрем'янках, є такі:

- підвищена напруга електричної мережі;
- робота на висоті;
- підвищені рівні фізичного навантаження.

1.9. Працівник Коледжу безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих норм та правил.

1.10. Контроль за станом драбин/стрем'янок в Коледжі здійснює заступник директора з адміністративно-господарської роботи та інженер з охорони праці. При виявленні недоліків та несправностей у драбин/стрем'янок інженер з охорони праці Коледжу забороняє експлуатацію, проводить опломбування та оформлює припис та акт виявлених порушень.

1.10. Усі драбини/стрем'янки повинні бути випробувані статичним навантаженням після виготовлення і капітального ремонту, а також періодично в процесі експлуатації:

- драбин/стрем'янок - один раз на 12 місяців.

Дата і результати періодичних оглядів та випробувань драбин/стрем'янок фіксуються в спеціальному журналі.

1.11. На кожній драбині/стрем'янці, що перебуває в експлуатації, повинні бути зазначені:

- інвентарний номер;
- дата проведення наступного випробування;
- належність структурному підрозділу Коледжу.

1.12. На драбинах/стрем'янках написи повинні виконуватись на тятивах.

1.13. Драбини/стрем'янки, які будуть використовуватися у роботі, повинні відповідати наступним вимогам:

а) загальна довжина (висота) приставної драбини (стрем'янки) повинна забезпечувати працівнику можливість працювати стоячи на сходинці, яка знаходиться на відстані не менше 1 м від верхнього кінця драбини. Довжина драбини не повинна перевищувати 5 м;

б) приставні драбини та стрем'янки повинні бути обладнані пристроєм, що запобігає перевертанню чи зсуванню їх під час виконання робіт. У тому разі, коли драбини/стрем'янки встановлюються на ґрунті, нижні частини їх тятив повинні мати оковки з гострими наконечниками. У разі використання драбин/стрем'янок на гладких поверхнях (паркеті, металі, плитці, бетоні тощо) на нижні частини їх тятив повинні надягатися башмаки з гуми або іншого нековзного матеріалу. При стиранні сталевих наконечників чи гумових башмаків необхідно такі наконечники загострити, а башмаки замінити;

в) драбини/стрем'янки не повинні мати тріщин, зачепів чи гострих країв.

е) драбини/стрем'янки повинні бути оснащені пристосуваннями (гаками, ланцюгами) для запобігання самочинному розсуванню їх під час виконання робіт. Нахил стрем'янок повинен бути не більше 1:3;

ж) вертикально встановлені драбини, а також драбини з кутом нахилу до горизонту більше 75° , при висоті більше 5 м, починаючи з висоти 3 м повинні мати огороження у вигляді горизонтальних дуг. Дуги повинні розташовуватися на відстані не більше 0,8 м одна від одної і з'єднуватись не менше ніж трьома поздовжніми смугами;

з) драбини висотою більше 10 м повинні бути обладнані майданчиками для відпочинку не рідше ніж через кожні 10 м;

и) розсувні приставні драбини повинні мати коліна, які можна плавно висовувати і засовувати, а також надійно стопорити на будь-якій заданій висоті. Коліна драбин не повинні самочинно складатись. Зусилля, необхідне для висування колін драбин, не повинно перевищувати 500 Н (50 кгс).

1.14. Працівник має право відмовитися від роботи на драбинах/стрем'янках, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.15. Особи, які порушили вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до вимог чинного законодавства України.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Працівник перед початком роботи повинен:

- одягнути та привести до ладу передбачений для виконання роботи спецодяг, спецвзуття та ЗІЗ;

- отримати завдання у керівника робіт;

- оглянути і підготувати робоче місце та підходи до нього на відповідність вимогам безпеки, прибрати все зайве, перевірити стан підлоги на робочому місці, мокро або слизьку підлогу необхідно протерти;

- оглянути драбини/стрем'янки, які будуть використовуватися у роботі, перевірити їх справність;

- переконатися в достатній освітленості робочого місця; при недостатньому освітленні задіяти переносні освітлювальні пристрої.

2.2. Перед початком виконання робіт із застосуванням драбин/стрем'янок необхідно забезпечити їх стійкість, переконавшись оглядом та випробуванням у тому, що вона не може зісковзнути з місця або випадково зсунутись. У разі установа драбини за умови, коли її верхній кінець може зміститись, його необхідно надійно закріпити за стійкі конструкції таким чином, щоб виключити можливість зміщення драбини або її падіння від дії вітру або випадкових поштовхів.

2.3. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи, необхідно доповісти про це безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Працівник під час роботи повинен бути уважним, не відволікатися та не відволікати інших працівників.

3.3. Приставна драбина повинна установлюватися під кутом нахилу до горизонтальної площини не менше 45° і не більше 60°. У разі установадження драбини під кутом нахилу менше 60° додаткове закріплення верхньої частини драбини не вимагається.

3.4. Забороняється установлювати драбину на східці маршів сходової клітки. У разі такої необхідності на сходових клітках повинен споруджуватись поміст.

3.5. Перебування на щаблях приставної драбини/стрем'янки дозволяється тільки одному працівнику.

3.6. Не дозволяється піднімати або опускати вантаж по драбинам/стрем'янкам та залишати на них інструмент.

3.7. Під час виконання робіт з драбини/стрем'янки в місцях з поживавленим рухом транспортних засобів або людей для запобігання її падінню від випадкових поштовхів (незалежно від наявності або відсутності на кінцях драбини наконечників) місце її установадження необхідно обгородити, а саму драбину надійно закріпити. У тому разі, коли її неможливо закріпити (або у разі встановлення драбини на гладку чи слизьку підлогу), біля основи драбини повинен стояти працівник у касці і утримувати її в стійкому положенні.

3.8. Роботи з електроінструментом, пневматичним інструментом, паяльною лампою, газовим пальником тощо дозволяються тільки з драбини/стрем'янки, які мають огорожені поручнями верхні майданчики.

3.9. У разі виконання робіт з підвісних, приставних та розсувних драбин на висоті більше 1,3 м повинен застосовуватись запобіжний пояс, строп, захисна каска. Пояс з стропом повинен закріплюватись за конструкцію будівлі або за драбину, за умови надійного закріплення її до конструкції. Працівник обов'язково повинен знаходитись у захисній касці.

3.10. Переміщувати драбину необхідно з дотриманням таких запобіжних заходів:

- у разі перенесення драбини двома працівниками, вони повинні нести драбину наконечниками назад, застерігаючи перехожих про небезпеку зіткнення з нею;

- у разі перенесення драбини одним працівником, він повинен переносити драбину в похилому положенні, при цьому її передній кінець повинен бути піднятий над землею не менше ніж на 2 м.

3.11. Забороняється використовувати переносні металеві драбини в розподільних установках напругою 220 кВ і нижче.

3.12. Якщо необхідно встановити драбину/стрем'янку проти входних дверей, біля неї повинен знаходитись працівник, який охороняв би її від випадкових поштовхів.

3.13. При роботі на висоті вище 1,3 м передавати працівнику інструмент, пристосування тощо, а також одержувати їх від працівника дозволяється тільки за допомогою мотузки.

3.14. При підйомі по драбині/стрем'янці забороняється тримати в руках інструмент, деталі, матеріали та інші предмети. Для цієї мети повинна використовуватися сумка або спеціальний ящик.

3.15. Під час роботи забороняється:

- застосовувати драбини/стрем'янки з простроченим терміном чергового випробування;
- працювати з несправних драбин/стрем'янок;
- стояти або проходити під драбинами/стрем'янками, на яких знаходиться працівник;
- знаходитися на драбині/стрем'янці на відстані менше 1 м від її верхнього кінця;
- у разі недостатньої довжини драбини облаштовувати опорні споруди з підручних матеріалів (ящиків, діжок тощо);
- встановлювати переносні драбини під кутом більше 60° без додаткового закріплення верхньої частини драбини;
- працювати з двох верхніх сходинок драбин, що не мають поручнів або упорів;
- знаходитися на щаблях драбин/стрем'янок більш ніж одній людині;
- виконувати роботи біля працюючих машин чи механізмів, що рухаються або обертаються;
- натягувати проводи та підтримувати на висоті важкі деталі;
- працювати з приставних драбин з електро- та пневмоінструментом;
- виконувати газо- та електрозварювальні роботи (для виконання таких робіт повинні застосовуватись риштування або стрем'янки з верхніми площадками, обгородженими поручнями).

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Привести робоче місце в належний стан.

4.2. Драбини/стрем'янки прибрати у відведене для їх зберігання місце.

4.3. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.

4.4. Вимити руки, обличчя, при необхідності прийняти душ, переодягнутися у чистий одяг.

4.5. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. негайно припинити роботу, не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб.

5.2. Доповісти про те, що сталося, директору Коледжу.

5.3. Якщо є потерпілі, надавати їм домедичну допомогу, при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

5.4. При виявленні пожежі або ознак горіння (задимлення, запаху гарі, підвищення температури тощо) працівник зобов'язаний:

- негайно повідомити про це службу порятунку за номером телефону - **101**, керівництво Коледжу;

- при цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- прийняти всі можливі заходи щодо сповіщення й евакуації людей з небезпечної зони та схоронності матеріальних цінностей;
- у разі необхідності, знеструмити електрику будинку;
- самостійно приступити до гасіння пожежі тільки у випадку відсутності явної загрози власному життю та наявності можливості покинути небезпечне місце в будь-який момент гасіння пожежі;
- організувати зустріч підрозділів ДСНС та надати їм консультаційну та іншу допомогу в процесі аварії, гасіння пожежі.
- виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації аварійної ситуації, пожежі, надзвичайної ситуації.